

לפני הכרעת הקבינט על המשך המלחמה: גם ניצחון הוא אופציה

written by פרופ' זכי שלום | 07.08.2025

להחלטה שתתקבל היום (ה') בקבינט יש משמעויות מרחיקות לכת מעבר למערכה שצה"ל מנהל ברצועת עזה מאז 7 באוקטובר 2023. המשמעות העיקרית היא החזרה אפשרית של מוטיב הניצחון לסל הערכים האינהרנטי של צה"ל. כך היה מאז שהוקמה מדינת ישראל. דוד בן גוריון לא חדל לדבר על ניצחון במלחמת העצמאות הגם שהרמטכ"ל בפועל יגאל ידן העריך שסיכויי הניצחון הם רק חמישים אחוז: "אני מאמין", הוא אומר בישיבת הממשלה ב-8 ביוני 1948, "גם עתה, כמו לפני ששה חודשים כי יש בכוחנו לנהל מלחמה זו עד לניצחון הסופי". שבועות ספורים לאחר מכן (11 ביולי 1948) הוא מתמודד עם אלה הרוצים לעסוק ב"בנין הצבא": "כרגע", הוא אומר להם, "התפקיד העיקרי שלנו איננו בנין הצבא, אלא הניצחון במלחמה שממנו תלוי הכל".

יום לפני היציאה למבצע סיני (29 באוקטובר 1956) מזהיר בן גוריון את הממשלה מפני האתגר הקשה העומד בפנינו: "יש לשליט מצרים נשק העולה על כל מה שיש לנו", הוא אומר לשרים, "והוא הולך ומשתלט על כל העולם הערבי.. אנחנו נעמוד בודדים בפני אויב איום. [אבל] נביא ניצחון [אולי] באפיסת כוחות". במלחמת ששת הימים השיגה ישראל ניצחון חד משמעי על אויביה.

אולם מאז הלך ו"התאדה" מוטיב הניצחון במערכת הערכים של צה"ל. מלחמת ההתשה הנוראה שיצרה סדקים, זו לראשונה בתולדות מדינת ישראל, באמון הציבור בצה"ל ובמערכת הביטחון הסתיימה בתיקו מריר. על סוגיית הניצחון במלחמת יום הכיפורים ניתש ויכוח עד היום הזה. ועל כך אפשר לומר שאם יש מחלוקת על שאלת הניצחון, אזי צריך להודות ביושר שאין ניצחון. שכן הניצחון מטבעו חייב להיות חד משמעי וברור לכל הצדדים. כאשר העולם הערבי מגדיר את תוצאות מלחמת העצמאות כ"אסון לאומי" (נכבה) אתה יודע שניצחת.

עד היום בכל העימותים שהיו משנות השבעים ועד לימינו אלה נוצר הרושם שאנו מלכתחילה מייעדים את עצמנו לסוג של סבב מלחמתי שיביא לרגיעה ² ארוכה פחות או ארוכה יותר. גם העימות הנוכחי שהחל ב- באוקטובר 2023 טרם הוכרע באף אחת מזירות המלחמה: מול איראן, החיזבאללה, החמאס, החותים ויהודה ושומרון. רק אתמול התבשרנו על כך שסוכל ברגע האחרון ניסיון של החיזבאללה לשגר טיל לעבר רמת הגולן משטח סוריה. מנהיג איראן, עלי חמנאי, ואישים בכירים בצמרת המשטר הבהירו שוב ושוב שאיראן לא תוותר על זכותה להעשיר אורניום.

על רקע זה, בין השאר, יש חשיבות רבה להכרעה שתתקבל היום בקבינט. הרמטכ"ל אייל זמיר

ומפקדים אחרים במטכ"ל, תומכים במגמה של כיתור במקום כיבוש השטח והכרעת החמאס כלפי שמציע ראש הממשלה, נתניהו. קרוב לוודאי שמבחינה צבאית טהורה הצדק אתם: הכיתור קרוב לוודאי: יסכן פחות את חייהם של החטופים; ימנע אבידות כבדות בקרב חיילי צה"ל; ימנע מראות של השמדה ופגיעה מאסיבית באוכלוסייה אזרחית.

ואולם, הרמטכ"ל יודע היטב שהמערכה נגד החמאס כבר מזמן אינה מתמקדת רק במישור הצבאי הישיר. כיתור של ערים יביא בוודאות למערכות תקשורתיות בזירה הבינלאומית ובמדינת ישראל על הרעבה המונית של האוכלוסייה האזרחית, הקרויה בפינו "בלתי מעורבים". ישראל, כפי שכבר נוכחנו לדעת, לא תוכל לעמוד בכך. היא תוכל להוכיח באותות ובמופתים שאין שום רעב, שרבבות עזתים חוגגים במסעדות השוארמה והקבאב של עזה. זה פשוט לא יעזור. התקשורת הבינלאומית תהדהד את ההודעות של החמאס, תציג תמונות של ילדים מורעבים, גם התקשורת הישראלית תצטרף למערכה. "לשעברים" בכירים במערכות הביטחון של מדינת ישראל יתנו לכך גיבוי.

הליכה על יעד של ניצחון והכרעה אינה מבטיחה שזה אמנם יתממש. אך נראה שיש לכך סיכויים טובים. בכל מקרה חשיבותה טמונה במידה רבה בעצם העובדה שהיא מחזירה לזירת הערכים של צה"ל את מוטיב הניצחון שנשחק עד דק לאורך השנים.

פורסם במקור ראשון, בתאריך 07.08.2025.